

Cikta

CIPŐGYÁRTÁSI ÉS KERESKEDELMI RT.

MUNKÁISKOLÁJÁNAK
HÁZIRENDJE

MARTFÚ

NYOMATOTT
GYÖRGY JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJÁBAN, TISZAFÖLDVÁR
1944.

HÁZIREND.

1. Általános tudnivalók.

A Cikta Rt. Munkaiskolájának célja: a jövő ipari és kereskedelmi vállalkozók, valamint szakemberek nevelése, hogy azok a nemzeti közösségnek hasznos tagjai legyenek. Különösen nagy gondot fordít az ifjúság hazafias és valláserkölcsi nevelésére. Ez pedig nagy cél és komoly munka. Rá vagyunk utalva a kölcsönös bizalomra és minden egyén gerinces jellemére, hogy hivatásunkat teljesíthessük, hogy hazánk, cégünknek és iskolánknak jó hírnevet szerezhessünk.

A Cikta Rt. Munkaiskolája tehát nem más, mint a tanítók, nevelők és tanuló ifjak közössége. Társaságban pedig szükséges alávetnünk magunkat bizonyos szabályoknak. Ezeket a sza-

bályokat tartalmazza a Házirend. Ifjainknak tehát ismerniök kell a Házirendet. Tisztában kell lenniök:

a) az iskolai és gyári előírásokkal, valamint a rendszerrel;

b) be kell tartaniok a tanítói és nevelői kar utasításait, a vállalat vezetőségének és közvetlen fölötteseiknek parancsait végre kell hajtaniok a legnagyobb igyekezettel;

c) mindenütt és mindenkor úgy kell viselkedniök, ahogyan azt a maga, a nemzete, az iskola és a vállalat becsülete megköveteli;

d) dolgoznia kell teljes odaadással, lelkiismeretesen és becsületesen;

e) továbbképeznie és állandóan művelnie kell magát.

2. Élettel és munkával való nevelés.

A Cikta Rt. Munkaiskolája növendékeit üzemi munkával, szakiskolai tanítással és internátusi élettel neveli.

Ez a nevelés — e célra külön kiválasztott nevelők által — 3 évig tart.

Iskolánk tanulója csak olyan ifju lehet, aki

valamely hazai polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezte.

A 3 évig tartó nevelés alatt a növendék köteles internátusban lakni, az üzemben dolgozni s a munkásképző szakiskolát rendszeresen látogatni.

Ezen idő alatt megkülönböztetjük a munkaidőt, a pihenőt, a testnevelésre, sportra és alvásra szánt időt.

3. Napi időbeosztás.

a) A növendék az ébresztő hangjára azonnal felkel. Téli időben reggel 6 órakor, nyáron pedig 5:45 órakor, amikor is következik a reggeli torna. (15 perc.)

b) 6:10—6:30 óráig elrendezi ágyát. Megfordítja a matracokat, hogy azok jól kiszellőzzenek, kisimítja a lepedőt, összehajtogatja a takarót s elhelyezi olyképen, hogy az az ágyfejet érje. Derékig mosakodik. E célból a mosdóba megy ing nélkül. A mosdóhoz szükséges kellékeket magával viszi. Megmossa fogát, kiöblíti száját.

c) Ezek után felöltözik egyszerűen, de tisztán és izlésesen. Amennyiben engedélye van egyenruhát viselni, úgy mindig abban jár, hogy hangsúlyozza így is büszkeségét, öntudatát, amely

abból származik, hogy a Cikta Rt. Munkaiskolájába tartozik. Ügyel arra, hogy tartalékban mindig legyen fehéreneműje. Gyakran változtatja azt. Nem tűri a lyukat, a letépett gombot, a gyűrött és piszkos ruhát. Cipője mindig tiszta és fényes, mert hiszen cipőgyárban dolgozik. Meg kell tehát becsülnie ezáltal is munkáját! Haja soha nem lehet kócos, csak ápolat, tiszta és jól fésült.

d) 6.30—6.45 óráig kiadósan reggelizik, hogy tizórai nélkül bevárhassa az ebédet.

e) 7 órakor pontosan a munkahelyén van s 12-ig dolgozik. Tudatában van annak és büszke arra, hogy az egész üzemrész eredménye az ő munkájától is függ. De nemcsak üzemének eredménye, hanem saját jövője is, ezen keresztül pedig nemzete léte és nagysága is. Ezért hű munkatárs.

f) 12 órakor ebéd. Az ebédhez a tanuló mindig tiszta ruhában és megmosdottan jön le. Közös ebéden vesz részt, meleg és kiadós ételt eszik, hogy szervezete pótolhassa azokat az anyagokat, amelyek a munka által elhasználódtak. Így növekedhet csak erőben és testben. Hogy a konyhának módjában legyen

elkészíteni a szükséges mennyiségű adagokat, ebédjegyeket osztunk ki. Ezek 1 blokkba foglalva, hetenként kaphatók a nevelőknél. Minden jegy csak arra a napra érvényes, amelyre kiadott. Minden növendéknek kötelessége ebédjegyét kiváltania egész hétre s azt naponta felhasználnia, nehogy szervezete a rendszertelen étkezés miatt hiányt szenvedjen. A jegyek beszerzése a szobaparancsnok útján történik.

Asztalnál a növendékek csendesen és illedelmesen viselkednek, mint ahogy az művelt ifjúhoz illik. Az ebédidő többi része felfrissülésre szolgál.

g) 13—16 óráig a gyárüzemben dolgozik. Rendes munkás nem hagyja ott munkahelyét, amíg munkáját el nem végezte, gépét és annak közvetlen környékét rendbe nem hozta, hogy következő napon azonnal munkához foghasson.

h) Este munkából való hazatérés után elkészül a vacsorához.

i) 16.30—16.55 óráig vacsora.

j) Ugy intézkedik, — hogy amennyiben este tanítás van — legalább 5 perccel előbb érjen a tanterembe a tanítás megkezdése előtt minden szükséges tankönyvével és írószerével együtt.

k) Tanítás után azonnal kitisztítja ruháját, cipőjét.

l) Megmosdik a zuhany alatt. Naponta megmossa a lábát, fogát az ételmaradéktól.

m) Többi szabadidejét sporttal, olvasással, tanulással, önműveléssel tölti el.

n) 21:30 órakor takarodó. Lámpaoltás után néma csendet tart be, hogy társait ne zavarja és önmaga is jó alvással új erőt merithessen a másnapi munkához.

o) Tanítási idő:*

F i ú k :

Hétfő :	17:15 — 20:35
Szerda :	17:15 — 20:35
Péntek :	17:15 — 20:35
Szombat:	7 — 11:05

L e á n y o k :

Kedd :	17:15 — 20:35
Csütörtök :	17:15 — 20:35
Szombat :	7 — 11:55

Szombat délután 2—6-ig levente.

p) A szombat délutáni levente foglalkozáson pontosan megjelenik. Ott is igyekszik ki-

*A viszonyokhoz mérten változhat.

tünni társai közül fegyelmezett magatartásával, katonás viselkedésével.

A szombat és vasárnap szabadidejét folytatólagos művelődésnek, sportnak és szellemi és testi felfrissülésnek szenteli. Tudatában van annak, hogy a teljes tétlenség és unalom nem pihenés és gyakran rossz társaságba vezetheti.

4. Tisztaság és rend.

Az intézet második otthona a növendékeknek. Ezért igyekezzék, hogy nemcsak hálószobája, hanem az egész épület többi helyiségei is mindig tiszták és rendezettek legyenek.

Rend a szobában a személyi fegyelem kifejezője és a jellem tükröje. A egyének visszaélése ezzel a renddel, tisztasággal, vagy rendszerrel, bántja jóérzésünket, rossz színben tünteti fel a szoba többi lakóját s így a bajtársakkal szemben jellemtelen eljárás is.

Mindenki felelős saját helyéért és annak közvetlen környékéért. Valamennyien pedig azért, amit közösen használnak. Ezért nem ülünk rá és nem fekszünk rá ruhában az ágyra. Éjszakára mindenkinek át kell öltöznie hálóruhába. Tiszta

test — tiszta lepedő. Tilos az ágyba dugdosni bármit. Lepedőt, takaróhuzatot a vállalat ad s annak épségeért személyileg felelős mindenki. Egyébként minden növendék köteles minden ruhadarabjába s egyéb felszerelésébe belevarrni, vagy moshatatlan anyaggal beleírni az igazgató-ságtól neki megadott számot, amely szám állandó száma lesz, míg a munkaiskolának növendéke.

Napközben a széjjel hagyott tárgyakért semmi felelősséget nem vállalunk, sőt elhagyójuk büntetést érdemel. Tehát szétdobálva ne hagyjunk semmit. Minden tárgy a szekrénybe kerül a maga helyére, hogy azt még csukott szemmel is megtalálhassuk. Soha nem szabad kitisztítatlan ruhát és cipőt a szekrénybe helyezni. Szenyyes ruhát minden héten kötelező mosásba adni. A nevelők ezt minden héten ellenőrzik a szekrényvizsgálatnál.

Értékeljük a friss levegőt és gondoskodjunk arról, hogy a szoba mindig jól szellőzött legyen. Szellőztessünk tehát gyakran.

A szobák belső rendje necsak célszerű legyen, hanem izléses is. Ezért az ágyakat pontosan helyezzük a sarokba és egyenes vonalba. A takarók hajtogatásának egységesnek kell lenni,

minden tárgynak jelöljünk ki helyet. A falakon csak berámázott képek lehetnek s csak olyanok, amiket a nevelő jóváhagyott.

Papírt s egyéb hulladékot ne a földre dobjunk, hanem a papirkosárba.

A szobák takarítását, a rend és tisztaságot mindennap ellenőrizzük és feljegyezzük. Minden növendék felelős saját ágyáért, helyéért, szekrényéért s éjjeliszekrényéért is.

Mielőtt a növendék elhagyja reggel szobáját, elrendezi ágyát, kifeszíti a lepedőt, előírás szerint összehajtja a takarót, minden tárgyat elteszi. Szétdobálva nem hagy semmit. Minden szobának van egy szobaparancsnoka, aki minden napra más-más napost jelöl ki, aki az ágyakat, szekrényeket felülvizsgálja, a rendetlenségre felhívja a figyelmet, kinyitja az ablakokat, kisépri a szobát, letörli a port. Szobaparancsnok jelenti a napi létszámot és az esetleges hiányokat, vagy észrevételeket a nevelőnek.

A növendékek távozása után ellenőrzés következik, amit a nevelők végeznek. Az a szoba, amelynek a napi ellenőrző pontozásnál 100 százaléka van, megkapja a Tisztaság zászlaját. Tíz ilyen zászlóért kap egy értékes díjat.

A szoba elrendezése és kidiszitése elárulja lakóinak izlését és műveltségét. Igyekezzünk tehát minél tisztábbak és rendesebbek lenni.

A rend, bajtársiasság, fegyelmezettség legjobban ott jut kifejezésre, ahol a szobát, vagy a berendezést közösen valamennyien használják, mint pl.: olvasótermekben, társalgóhelyiségekben. Itt biznunk kell az egyének illedelmes viselkedésében és személyes felelősségében.

„Ami nem kívánsz magadnak, te se tedd másnak“.

5. Önkormányzat.

A Cikta Rt. Munkaiskolájának növendékei az intézeti életben részben önkormányzatot élveznek s azt gyakorolhatják is, ha ahhoz a nevelői kar hozzájárul. Így Önképzőkört alakíthatnak. Ha ennek működésével bevétel-kiadás merül fel, elvégzik a szabályos könyvelést és elszámolást, amit bemutatnak az igazgatóságnak. Ez dönti el, mi történjék a nyereséggel.

Megalakíthatják a „Törvénszéket“, amelynek működésével támogatják a rend fenntartását, a fegyelmet, a Cikta Rt. Munkaiskolájának

jó hírnevét és segítenek a nevelő munkájában. Büntetik az esetleges rendbontókat. A „Törvénszék“-be minden szoba egy képviselőt küld, akinek személyét a nevelő hagyja jóvá.

A nevelőknek jogában áll akár az Önképzőkört, akár a Törvénszéket beszüntetni, ha azoknak működése ellenkezik a nemzeti, nevelői, vagy a Cikta Rt. munkájának elveivel.

6. Növendékek egymás közötti viszonya és azok kapcsolata az előjárókhöz.

Egymás között a növendékek barátságosan és őszintén viselkednek. Az ifjukorban legjobban lehet baráti kapcsolatokat kötni, amelyek az élet örömei és diszei. Minden szoba egy család és a szobák összessége egy nagy család, — a Munkaiskola.

A napi érintkezésben a barátságos viszony úgy jut kifejezésre, hogy nincsenek társadalmi, vagy nemzeti különbségek. Hiányos műveltség jele a gyűlölet. Nem vall szép lélekre, aki sértegeti másik embertársát, vagy éppen veszekszik vele. Nem tűrjük sem ezt, sem a becsületsértést, ami az embernek egyik legdrágább kincse.

Rossz jellem jele, ha valaki ellopja társa holmiját, még akkor is, ha annak értéke csekély. Ezért a lopást úgy az intézetből, mint az üzemből való azonnali elbocsájtással büntetjük. Viselkedj tehát környezetteddel úgy, ahogyan magaddal szemben kívánod, hogy viselkedjenek.

A növendék köteles nevelőivel, tanítóival, valamint feletteseivel szemben mindig illedelmesen viselkedni, velük szemben megfelelő tiszteletet tanusítani. Legyen szófogadó, igazmondó és egyenes.

Minden szobában a nevelő által kijelölt parancsnok van, aki közvetít, tárgyal a szoba nevében. A szobaparancsnok lakásért nem fizet.

A nevelőkben, előljárókban szülőket és barátokat kell látni, még akkor is, ha esetleg büntetnek. Gondoljunk arra, hogy ilyen esetekben a szülők is így tennének, mert gyermekeik javát akarják. Intés és büntetés nélkül nincs nevelés.

Nemcsak munkaiskolai viselkedésért felelős az ifju, hanem felelősséggel tartozik az intézetén kívüli magatartásáért is.

7. Társas élet.

A Cikta Rt. Munkaiskolájának tagja mindent és mindenkor helyesen, illedelmesen és öntudatosan viselkedik. Hölgyekkel szemben mindig előzékeny.

Hogy esne Neked, ha valaki édesanyáddal vagy testvéreddel szemben durván, vagy illetlenül viselkednék?

Az ifju társaságát óvatosan választja meg. Keresi az okos személyeket, hogy tőlük tanuljon. Elkerüli a rossz társaságot. Nem érintkezik olyanokkal, akik az egyenetlenkedést szítják. Nem engedi senki által magát rossz irányba befolyásolni. Tilos tagja lenni minden pártnak. Mi tanulunk és dolgozunk! Tilos rejtegetni, vagy terjeszteni röpiratot, sajtóterméket, amely veszélyezteti a nyilvános rendet, az államot vagy valláserkölcsei szempontból kifogás alá esik.

Tilos a dohányzás, mindennemű szeszital! Tilos a korcsmázás! Éttermekbe, kávéházakba is csak felnőttekkel mehetnek, akik értük felelősséget vállalnak.

8. Az intézetből való távozás.

A növendékek csak ünnepek alkalmával,

vagyis husvét, karácsony, — amikor a gyárban legalább 2 napos szünet van, — kereshetik fel otthonukat, továbbá a főszabadságon, amely évenként 9 napig tart.

Takarodó után csak az intézet vezetőjének írásbeli engedélye alapján maradhat ki s az csak a legindokoltabb esetben kérhető. Munkából való szabadságot a vállalat személyzeti osztálya adja meg.

Vasár- és ünnepnapon lehetőleg közös kirándulásokon vegyen részt a tanuló s töltsen szabadidejét a természetben, hiszen 5 napot a gyárban dolgozott.

9. Posta és látogatások.

Minden beérkezett levél, pénz és csomag postát a nevelő vesz át és ad ki. A nevelőnek jogában áll a növendékek postai küldeményét fel is bontani, ha arra megfelelő indok látszik fennforogni.

Nevelő meggyőződik arról is, hogy a növendék ir-e rendszeresen haza szüleinek, s általában figyelemmel kíséri, hogy kivel folytat levelezést.

A növendékeket hozzátartozóiknak minden vasár- és ünnepnapon szabad csak meglátogatniok. Szülőkön és hozzátartozókon kívül látogatásokat a növendékek csak a nevelők tudtával és hozzájárulásával fogathatnak.

10. A szakiskola látogatása.

1. A Cíkta Rt. Munkaiskolájának minden tagja köteles a Cíkta Rt. szakiskoláját rendszeresen látogatni, mert az a nevelésnek szerves része. A szakiskolában mindig idejében, — legalább 5 perccel a tanítás megkezdése előtt köteles jelen lenni. Viselkedésével az iskolai munkát nem zavarja. Az órákat figyelemmel hallgatja s lelkiismeretesen eleget tesz a feladatok elvégzésének.

2. A tanítási óráról elmaradni tilos! Esetleges hiányzását betegséggel, különleges elfoglaltsággal, vagy előre nem látott akadállyal lehet csak igazolni. Betegség esetén irányadó az üzemi orvos megállapítása, a munkában való rendkívüli elfoglaltságot a személyzeti osztály vezetője, többi iskolamulasztást indokolt esetben a nevelő igazolja.

Az iskola látogatásáról a tanuló jegyzetét vezet ellenőrző könyvecskéjében, amelyet a nevelő hetenként ellenjegyez.

Hiányos látogatásokat a személyzeti főnök és a szülők tudomására hozzuk.

3. Ha a tanuló a szakiskolát egy iskola évben legalább 24 órában igazolatlanul elkerüli akár egymás után, akár több ízben, az iskolából, mint igazolatlant elbocsájtjuk s ezzel természetesen az üzemből való elbocsájtás is együtt jár.

4. A tanulóknak minden szükséges tankönyv és egyéb kellék rendelkezésére áll.

5. Az iskolai feladatokat mindig a lehető legjobban és legtisztábban dolgozza ki. Az esetleges elmulasztott tananyagot pótolni kell.

6. Azt a tanulót, aki az év végén több főtantárgyból elégtelen érdemjegyet nyert és nincs remény arra, hogy mint ismétlő a jövő év folyamán az osztályt legalább elégséges eredménnyel elvégzi, úgy az iskolából, mint az üzemből elbocsájtjuk.

7. A tanítás segédeszközeiért, berendezéseért, épületért stb. az ifju személyileg is felel. Az okozott kárt meg kell térítenie. Ha a tettes nem kerül meg, úgy a kárt az osztály közösen téríti.

11. Tanulók viszonya a gyárhoz.

A növendékek rendszerint 3 évi tanidővel szerződést kötnek s az ipartestületnél vannak nyilvántartva. Szakiskolánknak végbizonyítványa feljogosítja az ifjút arra, hogy segédvizsgára jelentkezzen a cipésziparban, vagyis a bizonyítványnak nyilvános jellege van.

A tanulók kötelelességeit és jogait — mint a vállalat alkalmazottainak — a Cíkta Rt. gyári Munkarendje állapítja meg, a polgári törvények vonatkozó rendelkezéseivel egyetemben.

Fizetését az ifju kézhez kapja.

A fizetés összecszerűsége vállalatunk rendszerénél fogva mindig az ifju teljesítő képességétől függ. Biztosítunk azonban minden tanulóknak egy minimális fizetést, amely hetenként jelenleg mintegy 50 pengőt tesz ki.

Heti 50 pengő fizetésből az ifju fenntartására hetenként az alábbi kiadások merülnek fel:

Lakbér (lakás, fűtés, világítás, fürdő)	1	P	50 f.
Tandij	—	—	1 „ — „
Mosás	—	—	2 „ — „
O. T. I. biztosítási díj	—	—	3 „ 11 „
Kereseti adó	—	—	„ 92 „

Katonai segélyalap	—	—	P 30 f.
Reggeli (hét napra)	—	—	2 P 10 „
Ebéd (hét napra)	—	—	9 „ 80 „
Vacsora (hét napra)	—	—	7 „ -- „

Összesen: 27 P 73 f.

Ehhez járul még esetlegesen büntetéspénz a műhelyekből, ha ott a növendék netán szándékos kárt okozott volna.

A fennmaradó pénzzel a tanulónak magának kell tudnia gazdálkodni, meg kell tanulnia nemcsak jól keresnie, hanem okosan költekeznie és takarékoskodni. Saját pénzéről és vagyonával való gazdálkodásáról pénztárnaplót kell vezetnie. Fenti kiadásokon felül mutatkozó összeget, hogy a tanuló felesleges vásárlásokra el ne költse, köteles a cégnél elhelyezni. Az így elhelyezett összegek a tanuló kizárólagos tulajdonát képezik és vállalatunktól való távozásakor minden levonás nélkül kifizetjük. Ezen megtakarított pénzből a tanuló csak indokolt esetben és a nevelő előzetes hozzájárulásával vehet ki.

12. Büntetések és büntető eszközök.

Ha a tanuló nem teljesíti kötelességeit, vagy

másképpen nem tartja be a „Házirend“ előírásait s ha többszöri figyelmeztetés sem használ, büntetést alkalmazunk.

Büntetések fokozatai:

1. A nevelő figyelmeztetése magán jelleggel.
 2. A nevelő figyelmeztetése szobatársai előtt.
 3. Az intézet igazgatójának büntetése.
 4. Kedvezmények elvonása.
 5. Személyzeti osztály vezetőjének büntetése szóban.
 6. Személylapra való bejegyzés.
 7. Szabadnap elvonás.
 8. A vállalatától való elbocsájtás.
- Az 5—8. pont alatti büntetéseket a szülők tudomására hozzuk levélben.

13. Elbocsájtás.

A Cikta Rt. Munkaiskolájából való elbocsájtás együtt jár a Cikta Rt. gyárvállalatból való elbocsájtással és fordítva is.

Az elbocsájtás az idevonatkozó törvényes rendelkezések értelmében és a vállalat szolgálati szabályzatainak megfelelően történik.

Az elbocsájtást a személyzeti osztály az intézet vezetősége, az iskola, vagy üzemi osztály javaslatára hajtja végre.

Elbocsájtási okok:

1. Ha a növendék hosszabb ideig nem tartja be az előírásokat s így az intézet fegyelmét és a nevelés munkáját zavarja, továbbá, ha a tanítást az iskolában akadályozza, vagy az üzemi termelést hátráltatja olyannyira, hogy minden figyelmeztetés és szülői felhívás hiábavalónak bizonyult.

2. Ha a tanuló figyelmeztetések dacára durván viselkedik úgy, hogy ez megbotránkozást kelt társaiban, vagy ha ezzel rontja az intézet jó hírét.

3. Ha az ifju becsstelen, hazudik, megtagadta az engedelmisséget, vagy nem akarja teljesíteni a tanulókra kiszabott munkát.

4. Ha 24 órát igazolatlanul mulasztott szakiskolában.

5. Ha korcsmázik, iszik, vagy dohányzik.

6. Ha az állam, vagy erkölcsi rend ellen kihágást követ el.

7. Ha mások biztonságát, vagyonát, erkölcsét veszélyezteti.

9. Ha bármilyen egyesület, vagy politikai pártnak tagja az intézet igazgatóságának tudta nélkül.

14. Kilépés.

A Cikta Rt. Munkaiskolájának nevelése 3 éven át tart. Ez idő folyamán a tanuló az intézetből s egyidejűleg a vállalat kötelékéből bármikor kiléphet a törvényes felmondási időn belül, ha ezt szülei, vagy azok törvényes helyettesei írásban bejelentik.

A vállalati munkaviszony felbontására mindenkor irányadók az ipartestületek és a polgári törvények rendelkezései.

15. Panaszok, kérelmek.

Minden kérést, panaszt a növendékek csak a nevelő közvetítésével nyújthatnak be az intézet vezetőségének, indokolt esetben közvetlenül is.

Rendkívüli esetben magának a vállalat vezetőségének is előadhatják kívánságaikat. E

kérelmek benyújtására panaszládákat helyezünk el.

16. Jelentkezés az iskolába.

Ha az ifjút felvételéről értesítettük, köteles a megadott időpontban, a megadott helyen pontosan megjelenni, mert ha nem jelentkezik, helyét mással töltjük be, s ilyen esetben semmi kötelezettséget nem vállalunk, semmi költséget nem térítünk.

Hozza magával minden felvett:

1. Felvételtől szóló értesítésünket.
2. Saját anyakönyvi kivonatát (nem keresztlevél.)
3. Apja, anyja anyakönyvi kivonatát.
4. Szülei beleegyezését vállalatunkhoz való belépésre.
5. Minden iskolai bizonyítványát.
6. 3 drb. új fényképét 5x6 cm. méretben.
7. Összes élelmiszer jegyeit.
8. Lakás kijelentőjét.